

Mustafa Kemal Üniversitesi Tayfur Sökmen Yerleşkesinin Peyzaj Planlaması Üzerine Bir Araştırma

Kamuran GÜÇLÜ Müge BİLGİN
M.K.Ü. Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü/HATAY

Özet

Son yıllarda bütün dünyada, özellikle büyük şehirlerde olagelen fiziki ve sosyo-kültürel değişiklikler, üniversitelerin yerleşme ve planlama düzenlerinde önemli yenilikleri doğurmuştur. Şehir-Üniversite kavramı, çağdaş toplumun eğitim ve yaşama fonksiyonlarına göre biçim değiştirmeye başlamıştır. Ülkemizde de özellikle son yıllarda üniversite sayısında büyük bir artış görülmektedir. Bu olumlu gelişme ülke geneline dağılarak, sosyal ve kültürel gelişmeye olumlu katkılar sağlayacaktır. Teknolojideki gelişmelere paralel olarak üniversite yerleşke planlamalarında modern çağa ayak uyduracak prensiplerin getirilmesi zorunludur.

Bu çalışmada, ülke ve şehir planlamasında önemli yeri olan üniversite yerleşke planlamalarının geçmişi ve bugünü, Mustafa Kemal Üniversitesi Tayfur Sökmen Yerleşkesi örneğinde irdelenmiştir.

Geçmişten günümüze kadar kurulmuş olan bazı üniversite yerleşkelerinin gelişimleri göz önünde bulundurularak, Mustafa Kemal Üniversitesi Tayfur Sökmen Yerleşkesi'nin kuruluşu ve yapılandırılması konusunda araştırmalar yapılmıştır. Yerleşkenin gelişimini etkileyebilecek, alan seçimi, sirkülasyon sistemi, binaların yerleşim düzeni, altyapı olanakları ve peyzaj uygulamaları hakkında bilgiler verilmiştir.

Üniversite yerleşke planlamaları konusunda çeşitli araştırmalar yapmış plancılardan ortaya koydukları bilgiler tartışılmış ve Mustafa Kemal Üniversitesi Tayfur Sökmen Yerleşkesi örneğinde, belirlenen bazı koşullara uyulup uyulmadığı belirlenmeye çalışılmıştır.

Tayfur Sökmen Yerleşkesi 13 yıl önce kurulmuş bir yerleşke olduğundan gelişimi halen devam etmektedir. Bu nedenle, bu çalışmanın yerleşke gelişimini doğru yönde etkilemesi ve sorunlara çözüm getirebilmesi amacıyla bu konu seçilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tayfur Sökmen Yerleşkesi, yerleşke planlaması

Giriş

Gelişmekte olan ülkemizde, son yıllarda, eğitime büyük önem verilmektedir. Özellikle üniversiteler, bir ülkenin gelişimini gösteren en çarpıcı yapı elemanları olarak görülmektedir. Teknoloji ve uygarlaşma yolundaki süratli gelişmeler, çağdaş toplumda üniversitelere özel bir yer verilmesini gerektirir (Öztan 1970). Yeni kurulan üniversitelerde, bilimsel ve kültürel aktivitelerin, estetik ve fonksiyonel tasarımlarla bütünleştiği yerleşke şeklinde planlamalar yapılmaya başlanmıştır.

Kent içerisinde gelişme olanağı bulamayan üniversiteler, bir süre sonra kendilerinden isteneni veremez duruma gelmiştir. Teknolojik gelişmeler doğrultusunda şehirlerin de gelişmesi, üniversitelerin gelişimi sınırlandırmıştır. Son yüzyıla girilirken toplumun değişen ve gelişen ekonomik, sosyal, kültürel ve rekreasyonel gereksinimleri üniversitelerin kentlerin dışında, geniş alanlar üzerinde küçük bir kent modelinde planlanmalarını zorunlu kılmıştır. Örneğin; Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Virginia

Eyalet Üniversitesi, İngiltere'deki Essex Üniversitesi birer küçük kent oluşturmuştur. Bu gibi üniversitelere “ Yerleşke “ ya da “ Yeni Üniversiteler “ adı verilmektedir (Brawne 1970).

Yeni üniversite planlamalarında çok önemli konulardan biri, yerleşkeye ayrılan alanın büyüklüğüdür. Bu büyüklük, öğrenci, öğretim kadrosu, idari ve teknik personel ile bu alanı kullanacak sürekli ve geçici insan sayısının gelecekte ne kadar olabileceği hesaplanarak belirlenmelidir.

Üniversite yerleşkesinde yer alan bütün yapıların formları ile onları çevreleyen açık alanların karşılıklı ilişkileri; iç ve dış mekân kullanımının işlevselliği ve bütünlüğü yönünden çok önemlidir. Bu konuyla yakın ilgisi olan peyzaj çalışmaları için, bir yerleşke planlama programı şu prensipleri kapsamalıdır:

1. Alan kullanımında, alan potansiyeline uygun çok yönlü bir planlama
2. Ekonomik yaklaşımlar içinde uygun çözümler
3. Yapılarla, çevre arasında organik bir bağlantı
4. Yerleşkeye güzel görünüm kazandıracak estetik planlamalar (Öztan 1970).

Kentlere 2 ile 15 km. uzaklıkta, açık alanlarda kurulması gereken üniversitelerimizin eğitim tesisleri, öğrenci yurtları, öğretim üyesi lojmanları, açık hava laboratuvarları, spor tesisleri, rekreasyon ve yeşil alanların planlanmasına imkan sağlayacak büyüklükte ve esneklikte olması gerekmektedir.

Yerleşkelerin, 25.000 kişiye hizmet edecek şekilde planlanması Amerika Birleşik Devletleri'nde en ekonomik çözümdür (Altan ve ark., 1981).

Peyzaj planlama, yerleşkelerde daha alan seçimi sırasında başlar. Yerleşke planı, mevcut doğal yapıya uydurulmalı, üniversite topluluğunun istekleri doğrultusunda gerekli fiziksel elemanları içermelidir. Peyzaj çalışmaları, yerleşke içindeki her türden çevre düzenlemelerini yürütmekle kalmamalı, çevrenin bakımı ve doğal varlıkların korunmasını da sağlamalıdır. Bütün bu nedenlerle yerleşkenin peyzaj planlaması genel planlama çalışmaları içinde ayrı bir yere sahiptir. Üniversitelerde peyzaj tasarımı yapılırken, dikkate alınması gereken bazı ilkeler vardır. Ancak bu ilkeler doğrultusunda oluşturulan yerleşkeler varlıklarını sürdürebilirler.

Yerleşke Peyzaj Planlama İlkeleri

1. Üniversiteler kuruluşunda, ileriye ait gelişmelerine olanak verecek bir mekan estetiğine sahip olacak şekilde planlanmalıdır.

2. Açık alanlarda kullanılan yeşil alan, sadece öğrencilerin pasif olarak yararlanabilecekleri dekoratif bir yeşillik karakterinde olmamalıdır. Öğrencilerin yeşil alandan aktif bir rekreasyon alanı olarak yararlanması sağlanmalıdır.

3. Üniversitelerin yeşil alanlarının, çeşitli fonksiyonları gerçekleştirecek ve onu kullananlara azami faydayı sağlayacak şekilde planlanması ve tasarım yapılmadan önce öğrencilerin eğilimleri üzerinde bazı sorveyler yapılması yerinde olur. Bu her şeyden önce dış mekânın daha çok hangi aktiviteler için planlanması gerektiğini ortaya koymak bakımından önemlidir.

4. Yerleşke içinde belirlenen kentsel nitelikli alanlarda uygun gelişmelere izin verilirken doğal ve açık alanlar korunmalıdır.

5. Üniversite yerleşkelerinin kent dışında, geniş alanlarda kurulması uygundur. Yer seçimini doğru yapmak büyük önem taşımaktadır.

6. Öğrencilerin boş zamanlarını değerlendirmelerine yönelik çeşitli kullanım alanları, örneğin; spor sahaları, gezinti yerleri, yüzme havuzları vb. gibi kullanımlar üniversite bünyesinde bulundurulmalıdır.

1992 yılında 3837 sayılı yasa ile 7 Fakülte, 4 Yüksekokul ve 3 Enstitü olmak üzere

TAYFUR SÖKMEN YERLEŞKESİ PEYZAJ PLANLAMASI

14 birimli olarak kurulan Mustafa Kemal Üniversitesi henüz 13. yılını doldurmuştur. Bugün 9 Fakülte, 3 Enstitü, 4 Yüksekokul, 7 Meslek Yüksekokulu ve 6 Araştırma Merkezinden oluşan 29 birimli bir üniversite konumuna gelmiştir. Bu birimlerin 18 adedi eğitim vermektedir.

Bu araştırmanın amacı, söz konusu plan kararları doğrultusunda, Mustafa Kemal Üniversitesi Tayfur Sökmen Yerleşkesi'nin fiziksel gelişimine katkıda bulunabilecek sonuçların ve peyzaj planlama önerilerinin ortaya konulmasıdır.

Materyal ve Yöntem

Araştırma materyali olarak yaklaşık 1.350 dekarlık alan üzerinde inşa halinde bulunan Mustafa Kemal Üniversitesi Tayfur Sökmen Yerleşke alanı alınmıştır. Ayrıca yerleşke içerisinde ve yakın çevresinde bulunan doğal, kültürel ve tüm fiziksel öğeler araştırmada materyal olarak kullanılmıştır.

Araştırma alanı, Antakya-İskenderun Karayolu üzerinde kent merkezine 14 km. uzaklıkta bulunan Alahan Köyü mevkiinde yer almaktadır.

Çalışma alanının mevcut fiziksel yapısının ortaya konulmasında Mustafa Kemal Üniversitesi Yapı İşleri Teknik Daire Başkanlığı'ndan elde edilen 1/10.000 ölçekli imar planından yararlanılmıştır. Alanın topoğrafik, jeolojik, hidrolojik, toprak, iklim ve coğrafi konumla ilgili verileri de aynı daire başkanlığından ve ayrıca Mustafa Kemal Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, Ziraat Fakültesi Toprak Bölümü, Antakya Meteoroloji Müdürlüğü ve Antakya Devlet Su İşleri Müdürlüğü'nden elde edilmiştir.

Bitki örtüsünün saptanmasında alanda yapılan gözlemler ve toplanan bitki örneklerinin, Mustafa Kemal Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümünün yaptığı teşhislerden yararlanılmıştır. Ayrıca yerleşke alanında yapılan incelemeler ile yerleşke alanı ve çevresinden çekilen fotoğraflar da, araştırma alanının mevcut yapısının değerlendirilmesinde kullanılmıştır.

Yerleşke alanlarına yönelik olarak yapılan yurtiçi ve yurtdışı taramalarla, yerleşke peyzaj planlama ve tasarımı, alan kullanımı gibi konularda bilgiler edinilerek karşılaştırmalar yapılmıştır.

Araştırma yöntemi alanın doğal ve kültürel peyzaj verilerinin saptanması, bu verilerin üniversite yerleşkelerindeki ihtiyaç ve fonksiyonlara cevap verebilecek şekilde teknik, estetik ve yarayışlılık yönünden uygunluğu ile etkileşimleri değerlendirilerek geliştirilmiştir.

Mustafa Kemal Üniversitesi Tayfur Sökmen Yerleşkesi'nin planlanması konulu bu araştırmada gözlem, analiz, sentez ve değerlendirme yöntemi kullanılmıştır. Yöntemin belirlenmesinde üniversite yerleşkelerinin fiziksel yapıları ve bina kitleleri üzerinde araştırmalar yapmış olan Kortan (1981) ile üniversite yerleşkelerinde peyzaj planlaması üzerinde araştırmalar yapmış olan Öztan (1970), Tanrıverdi (1976), Altan ve ark. (1981), Tanrıverdi ve Güçlü (1984), Güçlü (1985), Kara (1995), Kaplan (1996) ve Öner (1999)'in çalışmalarından yararlanılmıştır.

Gözlem aşamasında araştırma alanının doğal ve kültürel verileri ile mevcut alan kullanımı incelenmiştir. Doğal verilerin etüdünde topoğrafik, toprak, jeolojik, hidrolojik, iklim ve doğal bitki örtüsü incelenerek uygun ölçekteki haritalardan yararlanılmıştır.

Kültürel verilerin incelenmesinde yerleşkenin kuruluşundan bu yana geçen zamanki değişiklikler tespit edilmiştir. Eğitim dokusu içerisinde planlanan açık ve yeşil alanlar ile spor sahalarının yeterli olup olmadığı, buradan faydalanan öğrenci sayısı tespit edilerek, yetersiz alanlar fotoğraflarla belgelenmiştir.

Araştırmanın sosyal yönden de önemli olduğu düşünülerek üniversite elemanları ve

öğrencilerin konuyla ilgili estetik ve fonksiyonel görüşleri bir anketle tespit edilerek veri olarak değerlendirilmiştir. Anketin hazırlanmasında Kara (1995)'in çalışmasından yararlanılmıştır.

Bulgular ve Tartışma

Üniversite yerleşkelerinin, şehre belli uzaklıkta, ulaşımı kolay, üniversitenin amacına ve barındırdığı birimlere yetecek büyüklükte bir alanda kurulması çok önemlidir. Mustafa Kemal Üniversitesi Tayfur Sökmen Yerleşkesi şehir merkezine 14 km. uzaklıkta, yaklaşık 1350 dönümlük bir alan üzerine kurulmuş yeni bir yerleşkedir. Birimlerinin çoğu faaliyette olan yerleşkede yeni birimlerin inşaatı halen devam etmektedir. Peyzaj düzenleme çalışmaları henüz tamamlanmamış olmasına rağmen, yerleşke içerisindeki bazı yerlerde bu çalışmalar yapılmaktadır.

Yerleşke planlamalarında üzerinde durulması gereken en önemli konulardan biri yeşil alan planlamasıdır. Yeşil alanlar insanların rekreasyon ihtiyaçlarını karşılamasının yanı sıra iklim düzenleyici olarak ta işlev görürler. Binaların soğuk görüntüsünün azaltılmasında estetik etki yaratan ağaç, ağaççık, çalı, çim ve yer örtücü gibi alanı renklendiren öğelere ihtiyaç vardır. Yeşil alan planlamasının, alan seçiminden hemen sonra diğer planlama çalışmaları ile birlikte yapılması gerekmektedir. Özellikle imar planı oluşturulurken yapılması gereken yeşil alan planlaması, ilerde oluşabilecek sorunlara çözüm getirecektir. Yerleşke kurulurken bütçenin yetersiz olması nedeniyle, bir imar planı çizilememiştir. Sonradan basit bir proje çizilmiş ancak bu projeye tam olarak uyulmamıştır. Binaların çoğunun yeri ve kapladıkları alan değiştirilmiştir. Buna bağlı olarak yerleşkenin kurulduğu ilk aşamalarda peyzaj projesi de çizilmemiştir. Bu nedenle yerleşkenin ağaçlandırma çalışmaları gelişigüzel yapılmış ve estetik olmayan görüntüler oluşmuştur.

Tayfur Sökmen Yerleşkesi'nde peyzaj uygulama çalışmaları kısım kısım yapılmaktadır. Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğretim elemanlarının birlikte hazırladığı yerleşke peyzaj projesi, bütçenin izin verdiği ölçüde, kısmen de olsa uygulanmaktadır. Giriş aksının ağaçlandırma çalışmaları bitirilmiş, diğer alanlarda da bu çalışmalara başlanmıştır. Önceden de belirtildiği gibi bu çalışmaların binaların yapımına başlanmadan önce yapılması gerekmektedir. Ancak bütçe olanaklarının kısıtlı olması ve peyzaj çalışmalarına önem verilmemesi nedeniyle, bu çalışmalara daha yeni başlanmıştır.

Üniversite yerleşkeleri, eğitim amaçlı sosyal alanlardır. Üniversite bünyesinde bulunan birimlerin amaçları doğrultusunda, çeşitli eğitim amaçlı alanların tasarlanması gerekmektedir. Örneğin; Veteriner Fakültesi bulunan bir üniversitenin, hayvanlarla ilgili doğal ortamlarda araştırma yapılmasını sağlayacak açık ahırlarının bulunması veya Ziraat Fakültesi bünyesinde seraların, botanik bahçelerinin veya arberetumların kurulması eğitime büyük katkı sağlayacaktır. Bu tür alanlar, öğrencilerin araştırma, uygulama yapmasını sağlaması yanında, halkın üniversiteye bakış açısını da değiştirecektir. Kurulacak bir arberetumun eğitime katkısının yanında yerleşkeye estetik bir görünüm sağlayacağı da bir gerçektir. Ayrıca bölge halkına değişik tür ve varyeteleri tanıtmak, kendi bölge koşullarına uygun olarak yetiştirilebilecek en iyi türleri saptamak ve ağaç sevgisini kazandırmak gibi yararları da bulunmaktadır.

Tayfur Sökmen Yerleşkesi için hazırlanan peyzaj projesinde botanik parkı kullanımı tasarlanmıştır. Ancak yine üniversite bütçesinin yeterli olmaması nedeniyle bu kullanım uygulanmaya başlanmamıştır.

Yerleşke alanı içinde sportif alanların önemli bir yeri vardır. Yerleşke toplumunun spor ihtiyacını karşılayacak ve eğitime katkı sağlayacak ölçülerde yeterli açık spor alanı bulunmalıdır. Ayrıca üniversitenin sosyal kimliğini geliştirici olan kapalı spor salonu ve

olimpik yüzme havuzu yapılması da önem taşımaktadır. Bu tür alanlarda üniversitelerarası müsabakalar yanında kentsel ve bölgesel müsabakalarda yapılabileceğinden gerekli altyapı ve donanımda sağlanmalıdır.

Yerleşke içerisinde birer adet basketbol, futbol ve voleybol sahaları ile 1 adet tenis kortu bulunmaktadır. Bu sahalar aktif olarak kullanılmaktadır. Ayrıca 1000 kişilik olimpik bir havuz düşünülmüş ve kışın da kullanılabilmesi için üstü kapalı olarak yapılması tasarlanmıştır. Ancak ödenek olmaması nedeniyle şu an için yapımı durdurulmuş ve yerleşke içinde atıl bir durumda estetik yönden çirkin bir görüntü oluşturmaktadır.

Yerleşkeler kurulurken düşünülmesi gereken en önemli konulardan biri ulaşım sorunudur. Geniş olması bakımından şehre belirli uzaklıkta kurulması gereken yerleşkelere, şehirden ulaşımın kolay olması hem üniversite toplumunun hem de halk ve üniversite arasındaki iletişimin ve işbirliğinin yararınadır. Ayrıca, yerleşke içindeki birimler arası iletişimi sağlayacak sirkülasyon sisteminin iyi çözümlenmesi, üniversitenin işlevlerini kolaylıkla gerçekleştirmesine, zaman ve enerji kazanımına yardımcı olacaktır. Yerleşkede sirkülasyon, “yayalar yerleşkesi” anlayışına dayalı olarak yapılandırılmalı ve bisiklet yolları gibi alternatif ulaşım sistemlerine olanak sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır.

Tayfur Sökmen Yerleşkesi, önceden de belirtildiği gibi, şehir merkezine 14 km. uzaklıkta, E-5 karayolunun kenarında kurulmuştur. Kent-üniversite arasındaki ulaşım, özel bir firma tarafından sağlanmaktadır. Giriş kısmı, çift yönlü bölünmüş yol olarak inşa edilmiştir. Yerleşke içindeki ulaşım, sadece motorlu araç yolları olarak tasarlanmıştır yani şu an için bisiklet yolu kullanımı için gerekli çalışmalar yapılmamıştır. Yerleşke kullanımı için gerekli olan bu alternatif yol sistemlerinin en kısa zamanda tasarlanması ve uygulanması çok önemlidir.

Yerleşke sirkülasyonunda alan içindeki yolların yapımı henüz tamamlanmadığından çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadır. Sirkülasyonun çözümlenmesinden beklenen, her birim arasındaki ulaşımın belli bir aksı izlemesi ve ulaşımın kolay sağlanmasıdır. Şimdiye kadar tamamlanmış olan yollar bu beklentiyi karşılamamaktadır. Yeni yolların yapımı sürerken bu kararların doğru alınması ve eğer değişiklik yapılacaksa geç kalınmadan yapılması gerekmektedir.

Yerleşke içinde otopark sorunu, öncelikle alanın esnekliğine ve bu alanı kullanacak toplumun istek ve ihtiyaçlarına uygun bir şekilde çözümlenmelidir. Yerleşkenin gelecekteki nüfusu ve buna bağlı olarak oto artışı düşünülmeli ve yeterli sayıda otopark tasarlanmalıdır. Servis cepleri ve yolları, yerleşke trafiğini aksatmayacak şekilde dizayn edilmelidir.

Tayfur Sökmen Yerleşkesi’nde şu an için bir otopark sorunu bulunmamaktadır. Genel olarak, her birimin önünde ihtiyacı karşılayacak düzeyde otopark tasarlanmıştır. Ancak, yerleşkenin gelecekteki nüfusunun ne olabileceği konusunda ciddi araştırmalar yapılmalı ve eğer gerekiyorsa vakit kaybetmeden eklemeler yapılmalıdır. Çünkü, bilindiği gibi bir alanda değişik bir uygulama yapıldıktan sonra alanın bozulup, başka bir amaca hizmet edecek şekilde tasarlanması ekonomik yönden iyi değildir. Ve ne yazık ki yeni bir alana ihtiyaç duyulduğunda, ilk feda edilen alanlar yeşil alanlardır. Böyle bir durumla sonradan karşılaşmamak için, gelecekte olabilecek bütün değişiklikler önceden araştırılmalı ve alan kullanım planlaması buna göre yapılmalıdır.

Yerleşke planlamasında önemli olan bir diğer sorun alanın büyüklüğüdür. Alanın büyüklüğü hesaplanırken, üniversite bünyesinde bulunan birimlerin işlevlerine bağlı olarak kaplayacakları alan ve bu alanı kullanacak insan sayısı dikkate alınmalıdır. Ayrıca, yerleşke nüfusunun 40-50 yıl sonra ne kadar olabileceği göz önünde bulundurularak, yerleşkenin esnek bir biçimde büyüebilmesini sağlayacak rezerv alanlara sahip olması gerekmektedir.

Tayfur Sökmen Yerleşkesi, yaklaşık 1350 dönümlük bir alan üzerine kurulmuştur. Ülkemizde bulunan bazı üniversitelerle karşılaştırıldığında bu alan oldukça küçük

kalmaktadır. Gelecekte şehir merkezinde bulunan diğer fakültelerinde bu yerleşkeye taşınacağı göz önünde bulundurulduğunda alanın daha büyük olması gerektiği ortaya çıkmaktadır. Çünkü, yerleşke denilince, sadece binaların kapladığı alan değil, burayı kullanacak toplumun rekreasyon ihtiyacını karşılayacak açık yeşil alanlarda akla gelmektedir. Yerleşkenin batısı, dik dağlık bir arazidir ve bu nedenle alanın büyümesini sağlayacak esneklikte değildir. Ancak, diğer taraflardan yeterince büyüyecek rezerv alanlar mevcut olduğundan, gelecekteki nüfusu karşılayabilecek niteliktedir.

Yerleşke çevresindeki rezerv alanlar olarak nitelediğimiz boş araziler üniversiteye ait olmadığından ileride sorunlar yaşanabileceği de düşünülmelidir. Yetkililerle yapılan görüşmelerde de bu konunun en yakın zamanda çözülmesi gerektiği belirtilmiştir. Ancak üniversitenin bulunduğu yöredeki arazi fiyatları, üniversite kurulduktan sonra yaklaşık 10 kat artmıştır. Bu nedenle üniversite, arazi satın alamamaktadır. Bu alanların kamulaştırılması için şerh konulmuş ve bunun için 1 yıllık bir süre talep edilmiştir. Bu süre sonunda üniversite eğer bu arazileri satın alamazsa, yerleşke gerekli büyümeyi yapamayacaktır. Böyle bir durumda ise üniversite, şehrin belirli bölgelerine yayılmış küçük yerleşkeler şeklinde büyümek zorunda kalacaktır. Yerleşke ilk kurulduğunda, alanın büyüklüğünün gelecek yıllardaki gelişmeleri karşılayamayacak durumda olduğunun saptanması ve buna göre hareket edilmesi gerekirdi. Ancak bütçenin kısıtlı olması nedeniyle gerekli araziler satın alınamamış ve bu nedenle arazi sorunları şu an için çözümlenememiştir.

Yerleşke girişi, üniversitenin toplumsal kimliğine uygun olarak tasarlanmalı ve alanların tarifiendirilmesine yardımcı olmalıdır. Üniversiteye gelen halkı ve yabancıları doğru yönlendirebilmeli ve ilgi çekici olmalıdır. Yerleşke girişi ayrıca, yerleşkeyi oluşturan binalarla uyum içinde olmalıdır. Mustafa Kemal Üniversitesi Tayfur Sökmen Yerleşkesi'nin girişi üniversitenin binalarıyla uyum sağlamamaktadır. Giriş, uzay-çatı sistemi şeklinde tasarlanmış ve binalarla tezat oluşturmuştur. Oysa girişin yerleşkenin bütün elemanlarıyla bir bütünlük oluşturması çok önemlidir.

Yerleşke, şehirden uzakta kurulması nedeniyle, zamanlarının büyük bir kısmını burada geçiren toplumun ihtiyaçlarını karşılamak zorundadır. Bir yerleşke içerisinde banka (atm), postane, revir (sağlık ocağı), alışveriş merkezi, kültürel tesisler, açık veya kapalı spor alanları, lokantalar ve konaklama tesisleri bulunmalıdır.

Tayfur Sökmen Yerleşkesi henüz oluşum aşamasını sürdürmektedir. Bu nedenle bir şehirde bulunması gereken tesislerin çoğu yapılmamıştır ancak bazı tesislerin yapım çalışmalarına başlanmıştır. Üniversite girişinde, güvenlik açısından gerekli olan jandarma karakol binası bulunmaktadır. Bunun dışında çeşitli bankalara ait bankamatikler, merkezi kafeterya ve açık spor alanları bulunmaktadır. Alışveriş merkezinin yapımına ise bu sene başlanmıştır. Diğer önemli tesislerin yapımına da zamanla ve bütçenin izin verdiği koşullar sağlandığında başlanması düşünülmektedir. Üniversiteye ait yurt binası ise, yerleşkeye 2 km. uzaklıkta bir alandadır. Şu an için yerleşke içerisine taşınması düşünülmemektedir.

Yapılan inceleme ve araştırmalar sonucu, Mustafa Kemal Üniversitesi Tayfur Sökmen Yerleşkesi henüz oluşum aşamasındadır. Yerleşke içerisinde bina inşaatları ve altyapı çalışmaları halen devam etmektedir. Dileğim bu çalışmanın yapılacak uygulamalarda bir kaynak olarak kullanılması ve Tayfur Sökmen Yerleşkesi'nin örnek bir yerleşke olarak tarihe geçmesidir.

Summary

A Research On University Of Mustafa Kemal Tayfur Sokmen's Campus Landscape Planning

In the mean time, many physical and sociocultural changes have occurred in the world and especially in the big cities. In this manner, these changes have affected the planning strategies, sequences and setting in the universities. The perception of city-university notion has already changed through the educational needs of the society. There has been a multiplication in the number of the universities in our country. This increasing progress is going to support social and cultural development. In Turkey through the technological changes, it is necessary to develop campus planning sequences.

This study focuses on early campus planning and contemporary campus planning through the example of Mustafa Kemal University Tayfur Sokmen Campus. The process of physical, cultural, social and economical development of the universities and the factors that affect this process of development have been told in this study.

Moreover, this study includes the physical structure, circulation system, infra structure, arrangement of the buildings, landscape applications of Mustafa Kemal University Campus planning through the development process of other developing universities.

Furthermore, the perceptions of other planners are disputed and these perceptions are compared to Mustafa Kemal University Campus planning strategies.

This study is about Tayfur Sokmen's Campus. This campus was built 13 years ago the development process still goes on. This study aims being a resource for this development process.

Key Words: Campus of Tayfur Sokmen, campus planning

Kaynaklar

- Altan, T., Gültekin, E., Uzun, G., 1981. Çukurova Üniversitesi Kampusunun Peyzaj Planlama Esasları Üzerinde Bir Araştırma. Ç.Ü.Z.F. Yayınları No: 163, Adana.
- Brawne, M., 1970. The New Universities. The Architectural Review, 878, April, The Architectural Press Ltd. , London.
- Dober, R. P., 1992. Campus Design. USA.
- Güçlü, K., 1985. Cumhuriyet Üniversitesi Kampus Peyzaj Planlamasının Uygulaması Üzerine Bir Araştırma. C.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Fen Bilimleri Dergisi, Sayı:3, s. 278-287, Sivas.
- Kaplan, K., 1996. Atatürk Üniversitesi Kampusu Peyzaj Planlamasında Ortaya Çıkan Problemler ve Çözüm Yolları Üzerine Bir Araştırma. Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.
- Kara, A., 1995. Mersin Üniversitesi Kampusu Alan Kullanım Planlaması Üzerinde Bir Araştırma. Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi (Basılmamış), Adana.
- Kortan, E., 1981. Çağdaş Üniversite Kampusları Tasarımı. O.D.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü, Ankara.
- Öner, S., 1999. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Merkez Kampus Alanı Peyzaj Planlaması. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü, Ankara.

- Özta, Y., 1970. Yeni Kurulacak Olan Diyarbakır Ziya Gökalp Üniversitesi Kampusunun Peyzajını Etkileyen Faktörler ve Arazi Kullanılışı İçin Bir Araştırma. Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara.
- Tanrıverdi, F., 1976. Atatürk Üniversitesi Sitesinde Peyzaj Planlama ve Uygulama Prensipleri Üzerinde Bir Araştırma. Sevinç Matbaası. Ankara.
- Tanrıverdi ve Güçlü, K., 1984. Cumhuriyet Üniversitesi Kampusu Peyzaj Planlama ve Uygulama Prensipleri Üzerinde Bir Araştırma. C.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Fen Bilimleri Dergisi, Sayı:2.